

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

helitehnoloogia

Miikael Haamer

CHURCH EP PRODUTSEERIMINE

Lõputöö

Christoph Felix Schulz, MA

Kaitsmisele lubatud.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2019

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS.....	3
1. KES ON PRODUTSENT?	4
2. LAULUDE PRODUTSEERIMINE	4
2.1 LOOMELAAGER	5
2.2 HILISEM PRODUTSEERIMINE	9
2.3 „FEEL LIKE A KING“	10
2.4 „OVER THE MOON“	11
2.5 „KODUTUNNE“	12
3. SALVESTAMINE	13
3.1 SALVESTUSEKS KASUTATAV TEHNIKA	14
KOKKUVÕTE	16
KASUTATUD KIRJANDUS.....	17
SUMMARY	18

SISSEJUHATUS

Produtseerisin, salvestasin, miksisin ja masterdasin oma loov-praktilise lõputööna Church nimelise kristliku EP, mille sõnad ei kõla ainult üheselt mõistetavalt, vaid neid saab ka pinnapealselt näiteks armastuslauluga seostada. Tegin seda viisil, mida mina ning ka paljud teised peavad õigeks muusika tootmise protsessiks.

Alustasin kogu asja loomelaagriga Ridala Baptistikirikus. Viisin sinna oma tehnika ning kirjutasin iga päev kaks nädalat järjest erinevaid laule. Alustasin laagris olles 12 laulu. Nendest 2 jõudsid sellele EP-le, üks lugu oli mul juba varasemalt kirjutatud. Valitud lugude pealkirjad on “Feel like a king”, “Over the moon” ja “Kodutunne”. Olen selle EP tegemist juba paar aastat plaaninud ning algne mõte oli sellega sihtida peamiselt välismaale. Sellepärast ka enamjaolt ingliskeelsed lood.

Teiseks sammuks oli lugude produtseerimine. See tähendab seda, et võtsin laagris kirjutatud mõtted ning tegin neist niiöelda päris laulud, kus ei ole mõnda instrumenti või sõna lihtsalt puudu.

Kolmandaks korraldasin salvestusi. Olin küll lood juba valmis produtseerinud, kuid tegin seda midis ning teatud asju, näiteks vokaale ei saa väga hästi midiga teha. Suurimaks salvestuseks oli trummide salvestamine. Lisaks salvestasin ka ohtralt vokaale ning trompetit. Viimast siiski kahjuks enamjaolt ei kasutanud. Salvestasin ka midi klaverit. Olin selle küll varasemalt arvutis hiirega sisse toksinud, kuid sedasi ei kõla instrument naturaalselt.

Neljas ja viimane tegevus oli miksimine ja masterdamine. Tegin seda kõike oma kodustuudios Põltsamaal. Sellises “suvalises” ruumis miksimine ja masterdamine oleks olnud väga raske ilma Sonarworksi häälestamise tarkvarata ning iZotope Tonal balance control analüsaatorita. Õnneks on mul mõlemad olemas ning nende kahe abil suutsin miksi ja masteri kodus teha.

1. KES ON PRODUTSENT?

Produtsent võib tähendada erinevatele inimestele erinevaid asju. Mõni neist on muusik, mõni heliinsener või üldse diskor. Praktiliselt on produtsent salvestamise, miksimise ja masterdamise protsessi projektijuht. Ta omab visiooni muusikapalast, selle helipildist ning eesmärkidest. Produtsent on ühtlasi ka see inimene, kes peab leidma loo unikaalsuse, et see ei oleks lihtsalt kõikide laulu osade ühtlane summa. Produtsente võib leida väga laias valikus. Näiteks on olemas nõustajad, kes ise ei oskagi tehniliselt mikside, aga neil on eriline võime panna artist ise oma laule paremini tegema. Veel võib leida produtsente, kes on täielikult vastandid eelnevale näitele. Nad on tehniliselt väga arenenud ning stuudio ongi nagu nende instrument. Lisaks neile leidub ka selliseid produtsente, kes on ise muusikud ning mõned neist ongi ise oma produtseeritud lugude artistid. Kokkuvõtvalt on produtsent keegi, kes teab, kuidas muusikapala kõlama peab ning kuidas seda saavutada. (Production advice - What does a producer do, anyway?)

Kasutasin oma tööd tehes natuke kõiki eelnimetatud produtsentide liike. Enim panin rõhku siiski tehnilise ja musikaalse produtsendi rollidele.

2. LAULUDE PRODUTSEERIMINE

Otsustasin produtseerida kolme looga kristliku EP, mille sõnad ei kõla otseselt nagu kristlikust muusikast tavaliselt oodata võiks. Kui aga keegi soovib, siis ta saab sealt selle sõnumi kätte, kuigi pean tunnistama, et sõnad jäid siiski pigem vaeslapse rolli ning sündisid viimasel hetkel. Rohkem rõhku panin ma siiski harmooniatele nii instrumentaalil, kui vokaalil. Erandiks võib lugeda lugu "Kodutunne", kus on lihtne muusikaline pool ning esimese kahe salmi sõnade peale on veidi kauem mõeldud, kui teistes lugudes.

Lood on valminud kolmes astmes, kuna tunnen, et see on kõige tõhusam produtseerimise viis. Kõigepealt korraldasin endale loomelaagri, kuhu tahtsin minna nii tühja peaga, kui vähegi annab, et just seal olles see koht mind mõjutaks ja motiveeriks midagi uut välja mõtlema. Kahjuks ma seda siiski ei suutnud ning peas tiirles kinnisidee, et pean kirjutama lood bändi vormis, kus on ka puhkpillid, kuigi soov oli sellel hetkel kirjutada hoopis elektroonilist tantsumuusikat. Vaatamata dilemmale algatasin laagris olles siiski 12 laulu.

Teiseks faasiks oli laulude produtseerimine ja valmis demode tootmine. Ka see ei möödunud ilma tagasilöökideta. Planeeritud mandlioperatsioon lükkus haiguse tõttu edasi ning igasugune võime laule produtseerida oli mul aprillikuuks kadunud. Võtsin asja siiski veidike hiljem kätte ning produtseerisin valmis kolme laulu, “Kodutunne”, “Feel like a king” ja “Over the moon” instrumentaali. Kutsusin vokaali produtseerimiseks appi ka oma venna Mattias ja õe Eliisabet Haameri, kuna ei tohtinud oma häält operatsiooni tõttu kasutada.

Kolmas etapp oli loo lõplik salvestamine, kokkumäng ja lõppviimistlus. Ka salvestamiseks olid mul abiks õde ja vend. Lisaks neile käisid mul ka abiks trumme salvestamas Karl-Elias Teder ja Rasmus Maasen. Kokkumängu ja lõppviimistluse tegin täielikult üksinda.

2.1 LOOMELAAGER

Korraldasin endale märtsi lõpus kahepäevase loomelaagri Ridala Baptistikirikus. Valisin selle koha, sest see on üks ilus ja vaikne kirik Haapsalu külje all ning kuna tegemist on baptistikirikuga, siis on seal veidi paremad tingimused modernse muusika tegemiseks, kui näiteks luterikirikus, just ruumis esinevate kajade nõol. Ma ei läinud Ridalasse küll otseselt ruumi kõla pärast, kuid peale kahepäevast perioodi olin ka väga huvitatud selle palvela akustilistest peegeldustest. Eriti meeldis mulle Big Fat Snare kattega soolotrummi kõla. Kuna tegemist oli loomelaagriga ning plaan oli seal salvestada ainult produtseerimiseks vajaminevat demo materjali, mida siis hiljem kusagil pärast loo valmimist üle salvestada, siis ei näinud erilist vaeva kvaliteetsete salvestustega. Mõtlesin ühe plaanina isegi minna Ridalasse tagasi salvestama ka lõpp-produkti, kuid kahjuks tabasid mind haigused, mille tõttu olin sunnitud ülejäänud salvestused kodus tegema.

2.1.1 LOOMELAAGRI TEGEVUS

Elasin kiriku kõrval asuvas hoones. Ärkasin igal hommikul umbes 7:30. Pärast hommikusi toimetusi läksin kirikusse. Toimetasin seal kuni lõunapausini, mis oli tavaliselt kell 12. Pärast lõunapausi jätkus tegevus enamasti kella poole viieni, tihti kauem. Alustasin laagris olles vähemalt 12 laulu. Nende laagris lõpetamine polnud kunagi eesmärgiks. Olin endale vaikimisi sihiks võtnud kirjutada Snarky Puppy-le sarnanevat muusikat.

Snarky Puppy on kuni 25 liikmest koosnev jazz+funk+world+soul+pop bänd, nagu nad ise enda kohta ütlevad. Kõik liikmed pole küll korraga laval. Osad neist on asendusliikmed, kuna Snarky Puppy liikmete hulgas on väga nimekate artistide instrumentaliste. Näiteks mängivad selles bändis Erykah Badu, Snoop Doggi, Kendrick Lamari ja D'Angelo saatebändide liikmed. Koosseis on võitnud ka kolm Grammi auhinda, parim R&B esitus 2014 ning parim kaasaegne instrumentaalalbum 2016 ja 2017. Ansambli koostas praegune Snarky Puppy bassist ja peamine helilooja Michael League 2003. aastal. Algne koosseis koosnes põhja Texase ülikooli jazzi programmil õppivatest sõpradest. Kolm aastat hiljem ristus Snarky Puppy tee Dallase gospel ja R&B kogukonnaga. Sellest hetkest saadik on nende muusika rohkem funkilikum ning selline, nagu enamus inimesed selle koosseisu muusikat tunneb.(Snarky Puppy - About)

Loomelaagrit alustades oli mul aga tung kirjutada EDM muusikat. EDM muusika, ehk elektrooniline tantsumuusika on žanr, mida toodetakse peamiselt klubide tarbeks või plaadimängijatele esitamiseks. Elektrooniline tantsumuusika hakkas kaheksakümnendate lõpus ja üheksakümnendate alguses tänu illegaalsetele raadiotele ja klubikultuuri kasvule Euroopas laialdasemalt levima. Uue sajandi algusega hakkas žanr globaalselt laienema ning kümne aasta pärast hakkas Ameerika EDMi juba jõuliselt peale suruma. Tänapäeval on see üks populaarsemaid muusikastiile.(Electronic dance music)

Tulemuseks sain muusika, mis otseselt ei sarnane kummalegi stiilile, aga omab tunnuseid mõlemast. Näiteks on lood üsnagi suure koosseisuga ning sisaldavad puhkille meenutavaid elemente ja pigem jazzmuusikas kasutatavaid lisaastmetega akorde. Mitte, et neid tunnuseid EDM muusikas ei eksisteeriks, leian et suurim sarnasus tantsumuusikaga on suurel hulgal midi kasutamine.

2.1.2 LAAGRIS KASUTATAV TEHNIKA

Tehnika, mida oma loomelaagris kasutasin, on peaaegu 100- protsendiliselt minu või mu ettevõtte OÜ Last Management oma. Suurimaks tehniliseks probleemiks oli kaugus kirjutamise ning salvestamise alade vahel. Kuna tahtsin väga, et saaksin laule kirjutada ning põhilise töö teha ära kirikus asuval rõdul, aga trummid ning nende salvestuseks vajaminev tehnika mahtus ära ainult kiriku lavale, siis pidin leidma viisi, kuidas nende kahe punkti vahel 20- meetriste kaablitega vajalikku infot jagada. See aga polnud ületamatu probleem. HDMI signaali konverteerisin SDI signaaliks, USB tuli läbi ETHERNET adapteri ning audio jaoks kõlbas tavaline XLR.

Arvuti / helikaardid

kohandatud lauaarvuti

Universal Audio Twin duo

Cymatic Audio uTrack 24 + Crest Audio HP-Eight

Monitoorimine

KRK Rokit 5

Senheiser HD650

The Box TA18

Omnitronic pas 215

Behringer Xair XR18 + Behringer HA8000 + Behringer Powerplay PM1

Instrumendid

Sonor essential force set

Black Panther snare

Paiste PST 7 14" Hihats, 16" Crash, 18" Crash, 20" Ride

Paiste PST 5 16" Crash, 18" Crash/Ride, 16" China

Roland TD-11K

Yamaha Clavinova

Mikrofonid

Aston Origin

Shure sm 57

Shure beta 58

Shure sm 58

Rode NT3

T. bone DC4000 set

Visuaal

LG TV

Samsung TV

Blackmagicdesign MicroConverter BiDirectional

Kontroller

M-Audio Keystation 49

iPad 9.7

2.2 HILISEM PRODUTSEERIMINE

Plaanisin minna peale oma loomelaagrit operatsioonile ning sellest kiirelt taastudes juba aprilli keskel lood valmis produtseerida ja kuu lõpus ka suurema osa salvestusi ära teha, et mai jääks ainult lõppviiemistluste jaoks. Läks aga kahjuks teisiti, kuna jäin haigeks ning operatsioon lükati edasi. Tulemuseks olin terve aprilli haige. Haigus mõjutas ka mu kuulmist. Enne operatsiooni oli vasak kõrv pea iga päev lukus ning peale operatsiooni valutasid kõrvad iga päev. Lisaks ei saanud ma enam kasutada oma häält, mis on minu jaoks üks produtseerimise põhiline tööriist. See tähendas, et pidin oma plaani ümber mõtlema ning mul polnud enam aega, et 100% üksinda lood valmis kirjutada. Kuigi kõige üksi tegemine oleks olnud hea väljakutse, polnud mul raske laulude kirjutamise osa jagada, sest lõputööna olulisem pool on siiski asjade tehniline lahendus. Õnneks olen varem teinud palju laule koos oma venna Mattias Haameriga. Palusin tema abi uute mõtete genereerimisel. Ta aitas mind nii viiside väljamõtlemlisel, kui ka sõnade tegemisel ning nende vokaaliga sobitamisel. Mattias laulab ka mu lool “Feel like a king” põhivokaali ning selle taustasid. Lisaks aitasid mind ka natuke mu tüdruksõber Kättriin-Eliis Suurküla ning õde Eliisabet Haamer sõnade kirjutamisel. Eliisabet laulab loos “Feel like a king” oktavit, loos “Over the moon” laulab ta põhivokaali ning mängib kõigis kolmes palas osaliselt klaverit.

Peamiseks produtseerimise baasiks kasutasin Ableton Live 10 Suit tarkvara. Suuremad salvestused tegin Avid Pro Tools-is. Kasutan Abletoni, sest seal saab tooni muutmisega ning automatsioonidega väga süvitsi minna. Ühtlasi on see minu arvates super programm, mida midiga tegeledes kasutada. Antud tarkvaraga saab ka salvestada ning miksida, kuid mina eelistan selleks Pro Toolsi, kuna leian, et eraldi mikser akna omamine on miski, mis on minu jaoks miksimises oluline. Kuna olin sunnitud suure osa lauludest midis tegema, kasutasin ka palju midi instrumente. Olen avastanud, et Native Instruments kõlab enamjaolt kordades paremini, kui mõne teise firma midi instrumendid. Kasutasin Native Instrumentsilt peamiselt Kontakt 5 instrumenti. Kontakt 5 on platvorm, millele saab peale laadida erinevaid mooduleid. Kasutasin sealt kõige rohkem klavereid. Lisaks on seal ka üsnagi arvestatava kvaliteediga akustiline kitarr ning olenevalt eesmärgist hästi kõlavad keel- ning puhkpillid. Lisaks Native Instruments instrumentidele kasutasin ka Abletoni enda ning veel paari teise tootja pille.

2.3 „FEEL LIKE A KING“

Feel like a king on lugu, mis sündis kõige rohkem planeeritud produtseerimise plaani järgi. Alustasin selle loo kirjutamist loomelaagris. Alguses ei pidanud seda favoriidiks ning ei olnud kindel, kas selle looga üldse edasi töötan. Koju tulles oli see peaaegu ainuke lugu, mida graafiku alusel produtseerisin. See tähendab siis, et võtsin selle loo siiski aprillis ette ning tegin instrumentaali valmis. Huvitav selle loo produtseerimise juures on see, et kuni salvestuseni välja ei olnud lool trumme. Tavaliselt, kui ma loo enne salvestamist arvutis täielikult valmis kirjutan, on trummid üks esimestest asjadest, mis tehtud saavad. Siiski oli lool shaker ja plaksud, mis andsid mingisuguse ettekujutuse rütmist.

Selle looga nägin ka salvestades kõige rohkem vaeva. Võtsime trummide salvestamisel selle esimesena ette ning ka vokaali salvestus kestis sellele loole kõige pikemalt, nimelt kolm päeva. Mulle meeldib produtseerida laule nii, et umbes kolmandiku loo massist moodustab vokaal. Sellepärast kestis ka selle loo vokaali salvestamine kolm päeva. Peaaegu kõik selle loo vokaalid on sisse lauldud Mattias Haameri poolt. Tema on ka kaasprodutsent ja -autor just vokaali osas.

Selle loo miksimine oli kõige raskem. Kuna vokaal sai salvestatud kolme päevaga, oli laulja tämber loo erinevates kohtades üsnagi erinev ning nende omavahel balanseerimine osutus raskeks ülesandeks. Siiski leian, et tihedat ning läbimõeldud produtseeringuga vokaali on lihtsam mikside, kui üksikut laulu, sest sedasi on lihtsam vigu peita ning iga vokaal üksiku rajana ei pea kõlama nii laialt. Ühtlasi soovisin oma lauludele ka väga popilikku kõlapilti, mis tähendas, et kui häälestaja ja kompressor natuke välja kostavad, siis on see täiesti taotuslik. Leian, et sellist kõlapilti on mõnevõrra lihtsam saavutada ning õnneks või kahjuks ka enamus maailma inimesi sellist muusikat kuulab. Siiski ei pea ennast veel meistriks ning annan aru, et mul on pikk tee minna, et jõuda selle helipildi tasakaaluni, kus ei oleks heli liiga dünaamiline ja loomulik, aga ka samas mitte liiga kompressseeritud ja robotlik.

2.4 „OVER THE MOON“

Over the moon on lugu, mille kirjutasin tegelikult juba 2015. aastal, kui mul tekkis mõte selline EP teha. Siis oli loo nimi “Church”. Kuna viis sarnases minu jaoks liiga palju Johnny Nash-i “I can see clearly now” vokaalile, siis jätsin loo tollel hetkel seisma. Nüüd otsustasin siiski ka selle valida, sest see on see algne lugu, mis pidi algusest peale just sellel EP-l olema. Palusin jällegi oma venna ja õe appi vokaale produtseerima ja sõnu välja mõtlema ning salvestama. Nende arvates oli lugude sarnasus nagu hea nali, mida ära kasutada. Nii algabki loo vokaal väga selgelt sama käiguga, mis “I can see clearly now” palas.

Loo karakteristika muutus salvestusel. Kui algselt oli lugu plaanitud väga võimas ning pigem nagu energiline afroameeriklaste gospellugu, siis salvestamisel tekkis järsku mõte panna laulma põhivokaali mu õde Eliisabet Haamer. Tulemuseks oli vokaal, mida mina kirjeldaksin sõnadega armas või nunnu. Sellele lisasime vennaga aga kaks korda agressiivsemad taustavokaalid, kui algselt plaanitud. Kuna “Feel like a king” vokaali salvestamine võttis nii suure osa meie ühisest ajast, siis pidin “Over the moon” taustavokaalid ise lõpetama. Õnneks on meil vennaga üsnagi sarnane tämber, ainuke vahe hetkel oli selles, et mul oli oma vokaali väärtus kasutada ning tämber ka veidi kahjustus selle võrra. Üldiselt, arvestades asjaolusid võin tulemusega peaaegu rahule jääda.

Selle loo miksimine polnud ka eriti kerge, kuna instrumente ning laule oli siiski päris suur hulk, kuid kuna kõik vokaalid olid salvestatud samal päeval, oli see siiski kordades lihtsam, kui “Feel like a king” loo puhul. Selle loo miksimise tegi raskeks asjaolu, et bass peab olema terav ja mahe korraga, kuna tegemist on slap stiilis bassiga, mis on seotud rocki ning ka R&B stiililiste momentidega. Lisaks on sellel lool shaker, mis käib väga tihedalt ja kiirelt koos hihat taldrikuga ning igasugune pisemgi rütmierinevus on sealt vägagi hästi kuulda. Selle loo puhul kasutasin shakerit ka trummide salvestamisel metronoomi asemel. Otsustasin kohandada shakeri rada, sest see on salvestatud ainult ühe mikrofoni ning selle lõikamisel ei teki ruumi pörgete anomaaliaid, ega kuule seda väikest nihutamist teistest mikrofonidest, mis trummide puhul on suureks probleemiks. Kuna seal on kõik instrumendid mingil määral kõigist mikrofonidest kuulda, tuleks lõigata kõiki salvestatud radu, mida antud juhul oli 24.

2.5 „KODUTUNNE“

Loo “Kodutunne” puhul on tegemist ainsa eestikeelse looga EP peal. Tegelik eesmärk EP jaoks ei olnud seda kunagi otseselt Eesti turule suunata. Sellepärast oli ka eesmärgiks kirjutada laule inglise keeles. Kuna see lugu oli eesti keeles, otsustasin loo algselt üldse välja jätta, kuid pärast mõnda küsitlust sain selgeks, et pean siiski selle loo valima, sest sain kõigilt, kellele laule lasin vastuseks, et see on nende üks favoriitidest. Ka seda lugu alustasin loomelaagris. Kirjutasin loo väga kiirelt ning see oli üks vähestes lauludest, millele tegin ka vokaali juba seal olles suures osas ära. Laulsin ka salvestusel seda lugu ise. Püüdsin laulu korduvalt inglise keelseks tõlkida, kuid sain lõpuks aru, et see laul ei toimi enam nii hästi, kui ta ära tõlkida. Tõlkimise protsess venitas ka laulu valmimist. Kuigi olin laulu alustanud suure edumaaga, sai ta lõpuks valmis kõige viimasena. Tegemist on küll väga lihtsa ning mitte eriti raske produtseeringuga looga, kuid arvan, et hea produtsent teab, millal ta ei tohi liiga palju sekkuda.

Salvestamine läks selle looga kõige kergemalt. Kuna tegemist on mitte eriti keerulise looga, siis tuli trummid lihtsalt ära mängida. Trummide salvestamisel tekkis küll väike venimine rütmis, mis oli osaliselt taotuslik, aga veidi liiga suur. Rasmus Maasen pani seda probleemi koheselt tähele ning juhtis sellele ka minu tähelepanu. Salvestasime laulu paar korda ilma taotusliku venimiseta sisse ning selle loo tarbeks olidki trummid salvestatud. Ka vokaali salvestus oli teistest lauludest oluliselt lihtsam. Salvestasin küll ennast ise, aga vokaale kokku oli kordades vähem, kui teistes lugudes. Selles loos on küll vokaalharmooniat kasutatud ka kui instrumenti, aga selle salvestasin juba loomelaagris ning seda ei pidanud muutma.

Selle loo miksimine oli kõige kergem, sest lugu oli üsnagi ühtlane, mis tähendas, et automatsioone ei olnud vaja eriti palju teha. Ühtlasi on selles loos ka palju vähem radu, kui eelnevates.

3. SALVESTAMINE

Suur osa lugudest on midi ning originaalis olid kõik pillid, välja arvatud “Feel like a king” trummid, midiga sisse mängitud. Salvestasin nii palju, kui mul oli võimalik. Suurimaks salvestuseks, nagu ikka, oli trummide salvestamine. Tegin kõike haiguse tõttu oma kodus Põltsamaal. Trummide salvestamiseks pidin endale appi kutsuma Karl-Elias Tederi ning Rasmus Maaseni, kuna pult millega salvestasin, asus teises toas ning ühtlasi tean, et hea heliinseneri olek foonikas muudab drastiliselt instrumentalisti võimekust hästi mängida. Seadsin eelmisel päeval nende tulekuks kõik valmis, kuna pidin oma kodustuudio natuke ümber ehitama. Salvestasime trumme mu analoogpuldi Crest audio HP-Eight ning konverteri Cymatic audio uTrack24-ga. Pidin koolist laenama ühe Dsub kaabli, kuna mul on neid 3 ja salvestamiseks kuluski 3 ning metronoomi ja tausta mängimiseks sedasi enam kanaleid ei oleks jätkunud. Salvestasime peaaegu terve päeva. Mina mängisin trumme ja Karl-Elias ning Rasmus salvestasid vaheldumisi. Kõigil teistel salvestustel olin ise salvestaja rollis. Kõige rohkem salvestasin vokaale. Peamiselt oma venna Mattias Haameriga, üsnagi suure osa ka õe Eliisabet Haameriga ning ka vanemad aitasid oma häältega kaasa. Vokaalide jaoks kasutasime Aston Origin mikrofoni, mis läks Universal Audio Apollo Twin duo helikaarti. Lisaks salvestasin ka trompetit, mida siiski otsustasin enamjaolt mitte kasutada. Trompeti salvestamiseks lisasin Aston Originile ka SM57 mikrofoni. Veel salvestasin ma ka midi klaverit, kuna minu toksitud midi klaver kõlas liiga robotlikult. Palusin oma õel lood klaveril ära õppida ning need mulle uuesti sisse mängida. Põhjus, miks salvestasin midi klaverit, mitte klaveri päris häält oli see, et mul oli võimalik kasutada vaid digiklaverit ning ei näinud mõtet selle salvestamisel, kui saan midit kergemini mõjutada ning tegelikult on heliline tulemus enamvähem sama, kuna mõlemad on digitaalsed protsessid. Muidugi võib väita, et ruumi heli oleks salvestamist mõjutanud, aga esiteks ei meeldinud mulle selle ruumi heli ning teiseks on lood üsnagi tihedaks produtseeritud ning ma ei soovinud klaverile erilisi lisahelisid.

3.1 SALVESTUSEKS KASUTATAV TEHNIKA

Nagu loomelaagris, oli ka salvestamisel suur osa tehnikast kas minu või mu ettevõtte oma. Seekord laenasin aga Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemialt mikrofone juurde, kuna mul puuduvad need trummide kvaliteetseks salvestamiseks.

Salvestasin kõik oma Pro Toolsi nõuete järgi ehitatud arvutisse. Väiksemaid asju, mis võtsid kuni kaks kanalit, nagu näiteks vokaalid, salvestasin Universal Audio Twin duo helikaardiga. Suuremat kanalite arvu nõudvad asjad, nagu trummid salvestasin Cymatic Audio uTrack 24-ga, mille külge oli ühendatud analoog konsool Crest Audio HP-Eight, mida kasutasin peamiselt mikrofonide eelvõimendina. Pult võimaldab ka otse välja võtta ning seetõttu ka salvestada iga kanali ekvalaiser. Seda funktsiooni ma siiski ei kasutanud.

Tagasi mängimiseks kasutasin peamiselt KRK Rokit 5 stuudiomonitorid, mis olid häälestatud Sonarworksi tarkvaraga ning nende poolt kalibreeritud mikrofoniga. Ühtlasi kasutasin kuulamiseks oma klappe Senheiser HD 650. Salvestamiseks need klapid kahjuks ei sobi, kuna tegemist on lahtiste kõrvaklappidega. Kinnistest kõrvaklappidest kasutasin enamasti Scarlett studio HP60 ja Ultimate Ears pro 4 klappe, mis on minu kõrvasisemuste järgi ehitatud. Trummide salvestusel lasin signaali Crest audio HP-Eight puldi 9. ja 10. aux kanalist välja LP systemsi kõrvaklapi võimendisse, mille külge ühendasin mugavuse tagamiseks Behringer PM1 otsiku.

Peamiseks mikrofoniks oli minu lõputöö salvestusel Aston Origin. Sellega salvestasin kõik vokaalid. Trompeti salvestamiseks lisasin ka Shure SM57. Nagu ka ennist mainitud, laenasin trummide salvestamiseks enamus mikrofone koolist. Basstrummi salvestamiseks laenasin Solomoni subkicki, et saada kätte kõige madalamat energiat, Shure Beta 52, kuna tunnen selle mikrofoni kõla ning koos subkicki mikrofoniga sobib see väga hästi. Lisaks neile sain koolist ka Neumann TLM 103 mikrofoni, mille asetasin trummist kaugemale, et saada veidi üldisemat kõlapilti ning kõige tipuks pakkus Rasmus Maasen ka oma Telefunken M82 mikrofoni, mille panin koos Shure Beta 52-ga basstrummi auku. Soolotrumme oli mul kaks ning need said mõlemad samasuguse mikrofoni pargi. Peale ning alla panin klassikalise Shure SM57, sest jällegi tean selle kõla ning saan sealt vajamineva löögi kätte, kuigi minu arvates võib mõnikord salvestustel Shure SM57-st üksi natukene puudu jääda, just avaruse ning kõrge otsa suhtes. Selle vältimiseks lisasin mõlemale trummile ka Neumann KM 184 mikrofoni. Tome oli minu trummikomplektis neli. Kaks kõrget tomi ja kaks madalat tomi.

Otsustasin mikertada kõik tomid nii pealt, kui alt. Kõrged tomid said peale Sennheiser 421 mikrofoni ning alla panin Heil-i PR-28. See kooskõla meeldib mulle väga, sest saan sedasi tomi sügavuse kätte. Madalatest tomidest kõrgemat salvestas pealt ka Sennheiseri 421 ning alt Heil-i PR-28. Kõige madalam tom erines teistest, kuna see oli nii madalaks häälestatud. Otsustasin seda mikertada pealt Audix D6 mikrofoni, mis on rohkem tuntud, kui basstrummi mikrofoni. Alla sai kõige madalam tom Audix D4 mikrofoni. Ka see kooslus töötas väga hästi. Veel oli komplektile lisatud niiõelda kubememikrofoniks Neumann U87. Sealt ei saanud seekord nii head tulemust kui ootas, aga kuna mikrofone oli nii palju, siis see ei mõjutanud üldist tulemust väga palju. Taldrikute ning komplekti üldiseks pealtpoolt salvestamiseks valisin AKG C414-d ning keskele veel ühe Neumann KM184 lisaks, kuna mu komplekt on nii suur. Sain sealt hea panoraami, mille kõla ei ole liiga terav, ega ka liiga tuhm ning üleüldiselt on sellise seadistusega lihtne kontrollida komplekti kõlapilti ja laiust. Kõige lõpuks lisasin ruumi mikrofoni, milleks valisin Schoepsi stereo paari. Kuigi ruum ei olnud just ideaalne, arvan, et ruumi mikrofoni töötasid lausa väga hästi ning sain nendest väga palju head, mahedat taldrikute ja tomide kõla. Muidugi ka soolotrumm ja basstrumm on ruumimikrofonides kuulda, aga antud juhul ei kahjustu nende kõla nii palju ruumi mikrofonide puudumisel.

KOKKUVÕTE

Tegin loov-praktilise lõputööna EP nimega Church. See EP on kristlik, aga kui keegi ei soovi seda sellisena võtta, siis on võimalik lugusid ka pinnapealselt kuulates samastada iga teise looga. Koostas EP viisil, mida ise pean õigeks muusika tootmise protsessiks. See tähendab, et kõigepealt kirjutasin laulud, siis produtseerisin neid, seejärel toimusid salvestamised ja kõige tipuks tegin ka miksi ja masteri. Valisin EP-le 3 laulu: „Feel like a king“, „Over the moon“ ning „Kodutunne“.

Laulude kirjutamiseks korraldasin endale loomelaagri. Kolisin oma stuudio kaheks nädalaks Ridala Baptistikirikusse ning algatasin seal 12 laulu. Plaanisin teha Snarky Puppyle sarnanevat muusikat, kuid laagris olles tahtis tulla vaid EDM muusika. Tulemuseks sündis midagi vahepealset, mis otseselt ei samastu kummagi stiiliga, aga millest võib leida mõlema osapoole tunnuseid.

Laulude produtseerimist häiris suuresti tervislik olek. Jäin tänu sellele veidi graafikust maha, aga sain siiski kõik tehtud. Produtseerides kirjutasin lood midagi valmis nii, nagu nad enamvähem võiksid pärast salvestamist kõlada. Salvestamiste käigus tegin ka kindlasti paljude meelest ebapopulaarseid otsuseid. Näiteks keset trompeti salvestust avastasin, et soovin oma EP-le jätta siiski midi trompeti.

Miksimisel ja masterdamisel oli mulle suureks abiks Sonarworksi häälestamise tarkvara ning iZotope-i Ozone 8 ja Tonal balance control.

KASUTATUD KIRJANDUS

Snarky Puppy - About. Snarky Puppy koduleht. <https://snarkypuppy.com/about> (15.05.2019)

Electronic dance music. Wikipedia - Electronic dance music.
https://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_dance_music (15.05.2019)

Production advice - What does a producer do, anyway?. Production advice koduleht.
<http://productionadvice.co.uk/what-is-a-producer/> (15.05.2019)

SUMMARY

Producing Church EP. It is an EP that you can take as a Christian EP or if you do not want to listen it that way, then they are just love songs for example. I produced it in a way I think is the right way to make music. The process had three main phases.

At first there was the song creating phase. I arranged a writing camp in a small village near Haapsalu. The place is called Ridala and I set up my studio in a cozy Baptist church there. I thought of writing songs, that would sound somewhat similar to a band called Snarky Puppy, but while I was there I just could not think of anything else than electronic dance music. I think that the result does not really sound like neither of these two, but is heavily influenced by both. In the camp I started 12 songs. After song writing came the producing part. I chose 3 tracks “Feel like a king”, “Over the moon” and “Kodutunne” for my EP. “Over the moon” was almost done, since I wrote that song in 2015, but because it sounded too familiar to Johnny Nash’s song “I can see clearly now” I did not continue to produce it at the time. My co-producers, who happen to be my brother and sister thought that the similarity could be used as a good thing. Now the singing part starts with a really clear reference to the Johnny Nash’s song. “Feel like a king” was written in the writing camp. I produced the instrumental part alone after the camp and the vocal part with my brother during the recording. “Kodutunne” is the only song written in Estonian. I did not intend to write any songs in Estonian, but after many attempts to translate it I realized that the lyrics need to stay in that language.

After I had all songs produced I started recording. I did not record much of the instruments, because as I told earlier these tracks were influenced by electronic dance music. Keeping that in mind I decided not to make these tracks to sound too natural. I recorded drums. It was also the biggest recording on the EP, like it usually is for most cases. Also a big recording was the vocal recording, since “Feel like a king” and “Over the moon” have so many vocal tracks. I did record trumpet as well, but decided not to use most of it. Besides audio recordings I also recorded MIDI piano. Since it sound better than programmed piano.

The last step in the process was to mix and master the tracks. I did it all in my home studio. Sonarworks reference, iZotope Ozone 8 and Tonal balance control were all crucial tools to make it even possible to mix at my home studio. “Feel like a king” was the hardest to mix, since its vocals were recorded during three days and different parts in the song did not sound alike. “Over the moon” had also a big number of tracks, but since its vocals were recorded all at the same day it was lot easier to mix than “Feel like a king”. “Kodutunne” was the easiest one, since it was so few tracks and has a very even sound for most of the track.

I learned a lot about producing during the process. I also got new knowledge about recording, mixing and mastering. Thanks to the writing camp and the technical side on moving my studio I even learned about video. Doing the EP has thought me a lot and inspired me to always learn more.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Miikael Haamer,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose CHURCH EP PRODUTSEERIMINE, mille juhendaja on Christoph Felix Shulz, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Miikael Haamer

17.05.2019